

Castro Spanyolországban

(MTI) Néhány órával azután, hogy csütörtökön este Fidel Castro gépe elhagyta Madridot, a spanyol jobboldal heves támadást intézett a kormány ellen a González-Castro-találkozó miatt.

A kubai államtanács elnöke, miniszterelnök — Moszkvából úton hazafelé — a terv szerint két órára állt volna meg a spanyol fővárosban, de végül átfogó politikai eszmecsere folytatólag Felipe González miniszterelnökkel, aki egyébként találkozott a Castróval egy gépen utazó Daniel Ortégával, a nicaragui kormányzótanács koordinátorával is.

Fidel Castro — aki most járt először Spanyolországban — a nem hivatalos eszmecsere szívélyesnek, igen tartalmasnak és hasznosnak nevezte. A tárgyalófelek egyetértettek abban, hogy csak egy reális út létezik, és pedig a békés egymás mellett élés útja. Közép-Amerikát illetően Castro, Ortega, González egyaránt kifejtette, hogy a problémákat csak tárgyalások útján lehet megoldani. A spanyol miniszterelnök pozitívan értékelte Kubának a térség békéje és biztonsága érdekében tett lépéseit.

Szűrös Mátyás tárgyalásai Kubában

A Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására Szűrös Mátyásnak, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága titkárnak vezetésével február 13-16. között magyar pártküldöttség tett hivatalos, baráti látogatást Kubában.

Szűrös Mátyás megbeszéléseket folytatott Jorge Risquet-el, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagjával, Julian Rizoval és Jaime Crombettel, a KB titkárával, Manuel Pineiróval, a KB amerikai osztályának vezetőjével, Isidoro Malmierca külügyminiszterrel, a KB tagjaival és a párt más vezetőivel. Találkozott José Ramon Fernandez miniszterelnök helyettesével, a Központi Bizottság tagjával. A tárgyalásokon részt vett Bognár István, hazánk havannai nagykövete is.

A szívélyes, elvtársi légkörű megbeszéléseken kölcsönösen tájékoztatták egymást országalk helyzetéről, pártjaik tevékenységéről, a szocialista társadalom építésében elért eredményekről. Értékeltek a pártok közötti együttműködés helyzetét, és megállapították a kapcsolatok továbbfejlesztésének időszerű feladatait.

A találkozók mélyreható véleménycserét folytattak a nemzetközi élet időszerű kérdéseiről — különös tekintettel Közép-Amerikára és a Karib-térségre — valamint a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom helyzetéről. Elítélték a szélsőséges imperialista körök mesterkedéseit, Kuba, Nicaragua valamint a térség nemzeti felszabadító és haladó mozgalmait elleni fenyegetést.

A MEASZ tájékoztatója

A Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének vezetői pénteken tájékoztatták a Magyar Újságírók Országos Szövetsége Honvédelmi Szakosztályának tagjait a MEASZ életéről, munkájáról és soron következő időszerű feladatairól.

Miként Ispánovits Márton, a MEASZ főtájkára elmondta: legfontosabb feladatulnak azt tartják, hogy a társadalom, és ezen belül különösen az ifjúság megismerje a magyar antifasiszta-mozgalom hiteles történetét. Felszabadulásunk 40. évfordulója jó alkalmat kínál arra, hogy felelevenítsük az egykori eseményeket. Ezt a tudat- és szemléletformáló munkát számos rendezvényvel és kiadvánnyal kíván-

ják segíteni. Továbbra is rendszeresen megemlékeznek a hősi halált halt magyar antifasisztákról. A terv szerint az idén megjelenő újságjukban és egyéb kiadványaikban helyet kap többet között visszaemlékező írások sorozata, az ellenállás számos eseményének története, a szövetség tevékenysége, tagjainak bemutatása.

A szövetség segítséget nyújt a történészeknek, hogy elvegyék a magyar antifasiszta-mozgalom teljes körű feltárását, marxista értékelését — mondotta.

A tájékoztató után az újságíróknak az ellenállási mozgalommal kapcsolatos kérdéseire válaszoltak a szövetség vezetői.

Baráti est

● Moszkva (MTI)

Pénteken baráti estén emlékeztek meg Moszkvában a Szovjetunió és Magyarország közötti barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírásának 36. évfordulójáról.

A Szovjet-Magyar Baráti Társaság által rendezett megemlékezésen a felszólalók hangsúlyozták: a szerződés szilárd alapokra helyezte a Szovjetunió és Magyarország kapcsolatát, elősegítette a szocializmus magyarországi építését, a magyar állam nemzetközi pozíciójának erősödését.

A résztvevők fotókiállításra ismerkedhettek meg az országaink közötti kapcsolatok legfontosabb területeivel és eseményeivel. Több fénykép idézi fel a Kádár János vezette magyar párt- és kormányküldöttség tavaly nyári látogatásának fontosabb részeit, a magyar küldöttség találkozóit a szovjet vezetőkkel.

„Hajnal-5”

● Teherán (UPI)

A „Hajnal-5” fedőnévvel szerdán éjfélok megindított hadműveletben az iráni erők pénteken hajnalban újabb sikereket arattak, teljesítették az offenzíva célkitűzéseit — jelentette pénteken az IRNA iráni hírügynökség.

Iraki részről pénteken, legalábbis a délutáni órákig, nem adtak ki hadijelentést. Csütörtökön Bagdad azt jelentette, hogy az iraki erők megállították a támadó iráni csapatokat.

Az AP amerikai hírügynökség szerint az iraki-iráni front középső szakaszán összesen mintegy félmillió katonát vontak össze a szembem álló felek.

Szaddam Huszein iraki elnök újólag megerősítette, hogy országuk kész beszüntetni a polgári települések elleni támadásokat, és béketárgyalásokat kezdeni Teheránnal — jelentette pénteken az INA iraki hírügynökség. A guineai elnöknek és az indiai miniszterelnöknek küldött üzenetében azonban Szaddam Huszein azt tanácsolta, hogy békefelhívásaikkal forduljanak Teheránhoz, hiszen Irán volt az a fél, amely eddig minden békekezdeményezést elutasított.

Lázár György fogadta Stefan Birleat

Lázár György, a Minisztertanács elnöke, pénteken hivatalában fogadta Stefan Birleat, a Román Szocialista Köztársaság Állami Tervbizottságának elnökét.

A megbeszélésen részt vett Faluvégi Lajos miniszterelnök-helyettes, az Országos Tervhivatal elnöke.

Jelen volt Victor Bolojan, Románia budapesti nagykövete is.

Együttműködés

● Varsó (MTI)

Az 1984. évi együttműködést szabályozó munkatervet írtak alá Varsóban a Magyar Újságírók Országos Szövetségének és a Lengyel Népköztársaság Újságíró Szövetségének képviselői. Az okmány újságíró-küldöttségek cseréltogatásait irányozza elő, és aláhúzza a szerkesztőségek közötti közvetlen kapcsolatok fontosságát.

Tárgyalások Moszkvában

Joggal keltett nagy figyelmet az a tárgyalássorozat, amelyet az SZKP Központi Bizottságának új főtájkára és a szovjet vezetés több más tagja folytatott Moszkvában a Jurij Andropov temetésére érkezett külföldi delegációk számos vezetőjével.

1.

A találkozók természetesen elsősorban a kapcsolatfelvételt szolgálták, s nem volt céljuk, hogy bármilyen kérdésben megoldást hozzanak, de így is megmutatták: a Szovjetunió vezetése minden lehetőséget megragad a kapcsolatok építésére a megnehezült nemzetközi helyzetben — egyben képet adtak a szovjet politika folyamatosságáról is.

Csernyenko, az SZKP KB most megválasztott főtájkára mindhárom nagy országcsoporth vezető politikusaival találkozott. A Varsói Szerződés tagállamainak küldöttségvezetői külön megbeszélést is tartottak a főtájkával, s röviden áttekintették a közös feladatokat. A politikai s egyúttal a gazdasági együttműködés időszerű kérdéseinek részletes elemzésére nyilvánvalóan más fórumok szolgálnak majd anem tudni távoli jövőben. Arra azonban a rövid moszkvai találkozók is alkalmat nyújtottak, hogy az SZKP vezetői legközelebbi barátaikkal, elvtársaikkal ismét megvizsgálják az együttműködés programját. Külön is találkozott az SZKP főtájkára több ázsiai szocialista ország, illetve szocialista orientációjú fejlődő állam vezetőivel. Ezeknek a tárgyalásoknak az volt a közös jellemzőjük, hogy megerősítették azt, amit Csernyenko már (megválasztásakor) a Központi Bizottság rendkívüli ülésén is aláhúzott: a Szovjetunió továbbra is az elvtársi, baráti együttműködés szélesítésére törekszik a testvérországokkal.

Természetesen a legnagyobb érdeklődés a vezető tőkés országok politikusaival megtartott találkozókot kísérte. A Bush amerikai alelnökkel, Kohl nyugatnémet kancellárral, Thatcher angol, Mauroy francia kormányfővel megtartott megbeszélésekről kiadott szovjet tájékoztató mindig egy elemet emelt ki a főtájkára szavaiból: a szovjet vezetés kész minden tőle telhetőt megtenni a feszültség csökkentésére, a békét szolgáló tárgyalások folytatására is, — de ezt nem teheti egyol-

dalúan, s így a másik fél — szavakban oly sokszor kifejezett — készségének, jóindulatának gyakorlati bizonyítékai kelljenek a folyamat megújulásához. Ugyanakkor Csernyenko ismét leszögezte a Szovjetunió tárgyalási kiindulópontját: mindenfajta ilyen eszmecsere nélkül kell fogadni, hogy egyenjogú partnerek ülnek az asztalnál, s egyik fél sem számíthat egyoldalú előnyökre, különösen nem katonai fölény megszerzésére a tárgyalások révén. A Szovjetunióknak nem áll szándékában ez — de a tárgyalópartnerektől is hasonló magatartást vár el.

2.

A külföldi tárgyalópartnerek azóta napvilágot látott nyilatkozatai, a különböző kommentárok óvatos optimizmust tükröznek a moszkvai tárgyalások megfolyásában. Az valamennyi nyugati vezető számára világossá válhatott a rövid megbeszéléseken is, hogy a Szovjetunió kitart a békés tárgyalások politikájára mellett, sőt ezeket tekintve az egyedüli lehetséges útnak a nemzetközi problémák megoldására. Azt is tanulságként hozták magukkal a szovjet fővárosból, hogy a szovjet vezetés változatlanul nyitott a mások javaslatai iránt, ha azok is figyelembe veszik a Moszkva által elengedhetetlennek tartott kiindulópontot. A hazatérés utáni nyilatkozatok egy része persze nyilvánvalóan valamelyes „önigazolást” is tartalmaz a hazai közvélemény számára — Washington és Bonn esetében például annak alátámasztását, hogy a NATO európai rakétatelepítése ellen-

re sem zárult be a tárgyalások kapuja. De kiderül belőlük az is, hogy a nyugati politikai vezetők jelentős része kezdi felismerni: szükség van arra, hogy a jelenlegi, meglehetősen korlátozott és beszűkült tárgyalási fórumokon kívül is keressék a párbeszéd lehetőségét a Szovjetunióval. Ez pedig a közeli jövőre is kihathat már.

Nem kis visszhangot keltett a nemzetközi sajtóban, hogy — a temetés alkalmából — hosszú évek óta a legmagasabb szintű kínai delegáció járt Moszkvában, s ezzel a küldöttséggel azonos szinten volt tárgyalópartnereik is. A két fél nyilatkozatai arra engednek következtetni, hogy a szovjet-kínai kapcsolatokban az elmúlt időszakban bekövetkezett, bár egyelőre még nem átfogó jellegű javulás folytatódhat, s elsősorban a sorra kerülő külügyminiszter-helyettesi szintű tárgyalások lehetnek e téren útjelzők.

3.

A szovjet vezetés a közeli napokban várhatóan ismételtén kifejti álláspontját nemzetközi kérdésekben: a most folyó választási kampányban a hónap végére várhatóak a legmagasabb rangú vezetők beszédei. Az eddig elhangzott állásfoglalások — a KB-ülésen, illetve Jurij Andropov temetésén — egyértelműen azt mutatták, hogy az SZKP, a szovjet állam a külpolitika folyamatosságának különleges jelentőséget tulajdonít, célkitűzéseit változatlanok. A moszkvai tárgyalások a személyes kapcsolatfelvétel lehetőségét is kihasználták ennek a törekvésnek az ismertetésére.

Csernyenko-Bush

● Washington (MTI)

Fölös retorikától, polémiától és feszültségektől mentesen zajlott le a moszkvai megbeszélés Bush alelnök és Konsztantyin Csernyenko, az SZKP Központi Bizottságának főtájkára között, hangszívrozó CBS televízióhoz adott nyilatkozatában az amerikai alelnök pénteken.

Bush úgy véli, hogy a találkozó után „a kérdések széles körében van lehetőség a

haladásra” a két ország között, de maga is aláhúzza: „a Politikai Bizottság ebben az évben érthetően nem kíván választási játékba bocsátkozni”. Ettől függetlenül amerikai részről fontosnak találják a stockholmi külügyminiszteri találkozó eredményeit, és lehetőséget látnak a mozgásra a közép-határvolságú rakéták, a bizalom-erősítő intézkedések és az európai haderő-csökkentési tárgyalások vonatkozásában.

Siklós János

Zilahy Lajos utolsó éve

9. Az öreg Száraz Zsigmond már régen meghalt, s tekintélyes vagyonát ieles bizonyítványú református tanuló ösztöndíjaira hagyta. Így kapta meg az évi 750 koronáról szóló Száraz Zsigmond-ösztöndíjat, amely abban az időben elegendő volt arra, hogy egy magunkfajta család ne jusson koldusbotra.”

A szegénységbe jutott család azonban lenézetté vált, és a szegény rokonnak a gazdag rokon nem szereti, nem is becsüli. Zilahy is megáltozott és kiszolgáltatott helyzetbe került. Elhatározta, hogy a máramaroszigeti líceumban tett érettségi után zsidó osztálytársainak példáját követi, keréskedelmi pályára lép.

„A Friedrich Wilhelm biztosító társaság életbiztosító osztályának ügynöke lettem, s egy szép napon, hátslő vagy bicikli hiányában, ki-

gyalogoltam a csengődi Tisza-kastélyba. A parkban sétálgató, fekete szakállas Tisza Kálmánhoz léptem, s miután elhadartam hosszú címemet, hogy a Friedrich Wilhelm biztosító társaság életbiztosító osztályának... be sem tudtam fejezni a mondatot, Tisza Kálmán csengődi földbirtokos rövid kézlégvintéssel adta tudtomra, hogy sürgősen hagyjam el a parkot.

Tizenkét év telt el. 1924-ben a Süt a nap című darabom tombolt a Nemzeti Színházban. Telefonál Mészáros Sándor, a titkár, hogy a szünetben menjek be Tisza Kálmán páholyába, mert szeretne beszélni velem. Én beléptem, Tisza felállt, átölelt, és felindultan azt mondta: „Lajoskám, nem is tudod, milyen büszkének vágvunk rád.” Már régen elfelejtette, hogy biztosítási ügynök koromban egy kézműveléssel eltanácsolt a csengődi parkból.”

A fővárosban, kezdő újságíróként fölkereste jó módban élő, távoli rokonait, segítséget kért tőlük, amíg megfelelő egzisztenciát terem. A rokonok ajtót mutattak, megdorgálták, amíg nem hagyta el azt a léhűtő életmódot, amelyet folytat, amíg nem lesz egy tisztességes polgárfoglalkozása, ne keresse meg őket.

„Fény, pompa, csillogás, és milyen előkelőség és gazdagság ahonnan én megaláztatottan botoráltam le a fénves rézkorlátba foszodzkodva az ajtóig, ahol az előre kinyitott kapun kiléptem. A szegény és a kin emésztett-e jobban, vagy düh, már meg nem mondom.”

Az „ismerkedési vacsora” nem fejeződött be

(Folytatjuk.)